

Sygn. akt III USK 326/21

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

o emeryturę górniczą,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 stycznia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 listopada 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 lipca 2020 r., sygn. akt III AUa [...] Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację odwołującego się J.S. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 13 listopada 2019 r., sygn. akt VII U [...], którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z 17 maja 2019 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. decyzją z 17 maja 2019 r. odmówił wnioskodawcy, prawa do emerytury górniczej uzasadniając to brakiem wymaganych 25 lat pracy górniczej i równorzędnej. Od powyższej decyzji odwołanie wniósł ubezpieczony.

Wyrokiem z 13 listopada 2019 r., sygn. akt VII U [...] Sąd Okręgowy w W. oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniósł odwołujący się, zarzucając mu naruszenie art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 30 ust. 1 ustawy z 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako nieuzasadnioną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że z niekwestionowanych faktów ustalonych przez Sąd Okręgowy nie wynika że umowa o pracę wnioskodawcy rozwiązana była z powodu likwidacji kopalni. W czasie rozwiązywania przezeń umowy o pracę w kopalni przeprowadza była restrukturyzacja. Jeśli nawet przyjąć, że rozwiązanie jego umowy o pracę było związane ze szczególnymi okolicznościami leżącymi po stronie pracodawcy, to jednak nie ma podstaw do stwierdzenia, że nastąpiło ono w związku z likwidacją kopalni, jako pracodawcy. Kopalnia ta nadal funkcjonowała przez 4 lata licząc od rozwiązania stosunku pracy wnioskodawcy. Węgiel był wydobywany do 1998 r. Tymczasem przepis art. 50c ust. 2 pkt 2 wyraźnie stanowi o likwidacji zakładu pracy, czyli całkowitego zaprzestania jego funkcjonowania, z czym wiąże się zwolnienie wszystkich pracowników. A przypomnieć trzeba, że przepisy ustawy z 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy stosowało się nie tylko do likwidowanych zakładów pracy, lecz także do zakładów pracy, w których następowało zmniejszenie zatrudnienia z przyczyn ekonomicznych lub w związku ze zmianami organizacyjnymi, produkcyjnymi albo technologicznymi, w tym także, gdy zmiany te następowały w celu poprawy warunków pracy lub warunków środowiska naturalnego, jeżeli powodowały one konieczność jednorazowego lub w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące rozwiązania stosunków pracy z określoną grupą pracowników. W świadectwie pracy, powołując się ogólnie tylko na przepisy ww. ustawy, pracodawca nie wskazał zatem rzeczywistej przyczyny rozwiązania stosunku pracy z wnioskodawcą. Niemożliwym staje się zatem jednoznaczne ustalenie na podstawie przedstawionego Sądowi przez wnioskodawcę materiału dowodowego, że ostatnie jego górnicze zatrudnienie ustało w związku z likwidacją kopalni, w której pracował. Na okoliczność sposobu ustania zatrudnienia w [...] Kopalniach Węgla [...] wnioskodawca nie przedstawił, w ocenie Sądu odwoławczego żadnych miarodajnych dowodów.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w realiach niniejszej sprawy nie można ustalić, że z całą pewnością z wnioskodawcą rozwiązano zatrudnienia w kopalni w związku z jej likwidacją. I choć wnioskodawca otrzymywał bliżej nieokreślony zasiłek w związku z ustaniem zatrudnienia górniczego, a następnie podjął inne niegórnicze zatrudnienie, brak jest podstaw do uznania, że spełnione zostały przesłanki zatrudnienia w warunkach „przejścia” w związku z likwidacją kopalni. Zasiłek został przyznany w związku z ustaniem zatrudnienia górniczego, co nie jest równoznaczne z likwidacją kopalni. Ustanie zatrudnienia w przypadku wnioskodawcy miało miejsce w związku z restrukturyzacją kopalni, a nie jej likwidacją.

Nietrafnym okazał się, według Sądu drugiej instancji, także zarzut niewliczenia do przedmiotowego stażu pracy okresu pobierania przez wnioskodawcę zasiłku socjalnego. Wskazana w tym zakresie przez apelującego podstawa prawna art. 30 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu w stanie prawnym na dzień otrzymania przez wnioskodawcę zasiłku socjalnego nie ma do rozpatrywanego stanu faktycznego zastosowania, bowiem dotyczy innego zasiłku, a mianowicie zasiłku dla bezrobotnych. Zgodnie z przywołanym przez apelującego przepisem art. 30 ust. 1 tejże ustawy okresy pobierania zasiłku oraz stypendiów, przyznanych na podstawie art. 37a i 37b, wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz okresów składkowych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Przepisu tego nie można jednak czytać jako wyrwanego z kontekstu z systemu cytowanej ustawy. Zgodnie z jej art. 2 pkt 23 ilekroć w ustawie jest mowa o: „zasiłku” - oznacza to zasiłek dla bezrobotnych. Tym czasem skarżący sam przyznał w uzasadnieniu apelacji, że zasiłek wypłacany wnioskodawcy w spornym okresie był wypłacany w ramach Górniczego Pakietu Socjalnego, czyli na innej zupełnie podstawie prawnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uznał, że wnioskodawca nie spełnił przesłanki wykazania stażu górniczego, o którym mowa w art. 50a ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej, a zatem nie nabył prawa do emerytury górniczej.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto, jak można wywnioskować z jego treści, bowiem nie wskazano dokładnej przesłanki, na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 (potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że sprawa dotyczy nieprecyzyjności przy zastosowaniu art. 50c ust. 2 pkt 2 u.e.r.f.u.s. w przypadku gdy proces likwidacji kopalń trwał przez dłuższy okres czasu a w związku z tym pozbawia prawa do emerytury ubezpieczonych. Niezbędna staje się wykładnia art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiącego, iż za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się zatrudnienie przy innych pracach, nie dłuższe niż 5 lat, do których pracownicy wykonujący prace górnicze określone w ust. 1 i w pkt 1 i 2 przeszli w związku z likwidacją kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstwa lub innego podmiotu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-4.

Zdaniem skarżącego, Sąd pierwszej i drugiej instancji nieprawidłowo przyznali rację organowi rentowemu który nie dopatrył się związku funkcjonalnego zakończenia pracy przez Ubezpieczonego a przejściem do innej pracy na podstawie odpowiednich przepisów o restrukturyzacji zatrudnienia w przedsiębiorstwach górniczych a w konsekwencji odmówiono mu przyznania prawa do emerytury górniczej pomimo spełnienia warunków do przyznania tego świadczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności

wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecnictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecnictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK

11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Skarżący nie wykazał, aby w niniejszej sprawie zachodziła potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera jedynie wskazanie przepisów, które zdaniem skarżącego budzą wątpliwości dotyczące ich wykładni oraz wskazanie zakresu tych wątpliwości. Brakuje jednak jakiejkolwiek argumentacji prawnej, która świadczyłaby, że wskazane wątpliwości mają rzeczywisty charakter i dotyczą również innych, podobnych spraw lub też doprowadziły do powstania rozbieżności w orzecznictwie. Stąd też wskazana przesłanka nie mogła zostać uznana za podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bowiem skarżący ograniczył się jedynie do sformułowania innej, niż przyjęta przez Sąd drugiej instancji, wykładni powołanych przepisów.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.